

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ, ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
& ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, 3 / 12 / 2018

Αρ. Πρωτ.: 82677

Ταχ. Δ/ση : Αριστοτέλους 17
Τ.Κ. : 101 87 Αθήνα
Τηλέφωνο : 2132161428
Fax : 2132161931
e-mail : tke@moh.gov.gr

ΠΡΟΣ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Δ/ση Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου
Τμήμα: Ερωτήσεων

ΘΕΜΑ: Απάντηση σε ερώτηση Βουλευτή.

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτ. **2796/25-10-2018** ερώτησης, που κατατέθηκε στη Βουλή από τον Βουλευτή κ. Νικόλαο Μίχο, με θέμα: «Τραγική η κατάσταση στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής», σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με το Σχέδιο Νόμου για την ακούσια νοσηλεία, το οποίο έχει εκπονηθεί από Ομάδα Εργασίας και έχει κατατεθεί στον Υπουργό Υγείας ώστε να προωθηθεί για ψήφιση από τη Βουλή, δεν θα εισάγονται στα Ψυχιατρικά Νοσοκομεία άτομα με αυτισμό. Επίσης, πρόκειται να συσταθούν τέσσερις (4) νέες εξειδικευμένες δομές για άτομα με αυτισμό.

Οι ασθενείς που φιλοξενούνται σε δομές ΝΠΙΔ, όταν υποτροπιάζουν, μεταφέρονται σε νοσηλευτικές μονάδες και ακολούθως επανεντάσσονται στις δομές αυτές. Στην περίπτωση ασθενή, για τον οποίο έχει διενεργηθεί αξιολόγηση και γνωμοδότηση από την αρμόδια Τομεακή Επιτροπή Ψυχικής Υγείας σχετικά με την ακαταλληλότητα της δομής φιλοξενίας από την οποία προήλθε, τότε κρίνεται μη δυνατή η επιστροφή του σε αυτή και ακολουθείται η διαδικασία ένταξής του σε νέα κατάλληλη δομή.

Οι δημόσιες δομές για άτομα με αυτισμό είναι οι κάτωθι:

ΝΠΔΔ

Γ.Ν. ΠΑΙΔΩΝ ΑΘΗΝΩΝ "Π. & Α. ΚΥΡΙΑΚΟΥ"	Ειδική Θεραπευτική Μονάδα Αυτιστικών (Ε.Θ.Μ.Α.)
	Κέντρο Ημέρας "Το Λιθαράκι"
Ψ.Ν.Α.	Οικοτροφείο «ΕΝΤΡΟΠΙΑ»
Γ.Ν.Α. «Γ. ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ»	Οικοτροφείο «ΑΓΓΕΛΙΑ»

ΝΠΙΔ

Ελληνικό Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής & Ερευνών	Θεραπευτική Μονάδα Αυτισμού
Φιλανθρωπικό Σωματείο "Ζωοδόχος Πηγή"	Κέντρο Ημέρας για άτομα με αυτισμό
Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων (Ε.Ε.Π.Α.Α.)	Οικοτροφείο (πρώην Ξενώνας) ΣΤΕΓΗ ΑΥΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ «ΕΛΕΝΗ ΓΥΡΑ»
Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων (Ε.Ε.Π.Α.Α.)	Κέντρο Ημέρας για Ενήλικες "ΣΕΙΡΙΟΣ"
ΑμΚΕ "ΚΛΙΜΑΚΑ"	Κινητή Μονάδα Ψυχικής Υγείας Ν.Α. Κυκλάδων
Σύλλογος Γονέων Κηδεμ.& Φίλων Αυτιστικών ατόμων Λάρισας	Οικοτροφείο "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ" 10 ατόμων με αυτισμό
Σύλλογος Γονέων Κηδεμ.& Φίλων Αυτιστικών ατόμων Λάρισας	Κέντρο Ημέρας "ΧΑΡΑ"
ΑΜΚΕ "ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥ"	Κέντρο Ημέρας
Επανάταξη Παιδιών με Ψυχοκοινωνικά Προβλήματα	Κέντρο Ημέρας
Κέντρο Αποκατάστασης Ψυχικής Υγείας «ΑΝΑΣΑ»	Οικοτροφείο 15 ατόμων με αυτισμό και δευτερογενείς ψυχικές διαταραχές στο Νομό Αττικής
Πανελλήνιος Σύλλογος Προσαρμοσμένων Δραστηριοτήτων ΑΛΜΑ	Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας παιδιών & εφήβων με αυτισμό και διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές "ΑΛΜΑ"
Σύλλογος Γονέων και Φίλων Ατόμων με Αυτισμό Ν. Μεσσηνίας	Κέντρο Ημέρας για Παιδιά με αυτισμό
Σύλλογος Γονέων Κηδεμόνων και φίλων αυτιστικών ατόμων "Άγιος Νικόλαος"	Οικοτροφείο "Στέγη Αγ. Νικολάου"
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ & ΦΙΛΩΝ ΑΥΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ Ν. ΕΒΡΟΥ "Ο ΑΓΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ"	Κέντρο Ημέρας για ενήλικες με Διαταραχές Αυτιστικού Τύπου
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (Ε.Ψ.Υ.Μ.Ε.) "ΑΝΑΔΥΣΗ"	ΚΕΝΤΡΟ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΣΤΟΝ 1ο ΤΟΨΥΠΕ
Εταιρεία Προστασίας Ατόμων με Αυτισμό / Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές Ν. Καστοριάς	Κέντρο Ημέρας για παιδιά, εφήβους και νεαρούς ενήλικες με διαταραχές στο φάσμα του αυτισμού Ν. Καστοριάς

Οι πρόσφυγες και οι μετανάστες, όπως όλες οι ευάλωτες ομάδες, θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε όλες τις διαθέσιμες Μονάδες Ψυχικής Υγείας. Οι εξειδικευμένες δομές στη χώρα μας για τους πρόσφυγες είναι οι κάτωθι:

ΑμΚΕ "ΚΛΙΜΑΚΑ"	Κέντρο Ημέρας "Ιόλαος"	Πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο με ψυχικές διαταραχές (Ενήλικες)
	Ξενώνας "Ιόλαος"	Πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο με ψυχικές Διαταραχές (Ενήλικες)
ΑμΚΕ "ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥ"	Κινητή Μονάδα Ψυχικής Υγείας Χίου	Μεταναστευτικός πληθυσμός της Ν. Χίου (ενήλικες και ανήλικοι)
ΑμΚΕ "ΣΥΝ-ΕΙΡΜΟΣ"	Κέντρο Ημέρας «Βαβέλ»	Μετανάστες, Πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο που διαμένουν στην Αθήνα
	Κινητή Μονάδα Ψυχικής Υγείας Νομού Τρικάλων	Πληθυσμός της ευρύτερης περιοχής του Νομού Τρικάλων Από το 2017 και μετά, επέκταση έργου και στους Μετανάστες, Πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο που διαμένουν στην πόλη των Τρικάλων

Επιπροσθέτως, οι πρόσφυγες και οι μετανάστες μπορούν να απευθύνονται σε όλες τις διαθέσιμες Μονάδες Ψυχικής Υγείας της χώρας οι οποίες εποπτεύονται από τη Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου Υγείας και βρίσκονται ανηρτημένες στην ιστοσελίδα www.psychargos.gov.gr.

Ακόμη σας ενημερώνουμε ότι, πράγματι ο αυτισμός ως νοσολογική οντότητα έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά συγκρινόμενος με τις ψυχικές νόσους. Όμως οι αυτιστικοί ασθενείς, παρακολουθούνται από παιδοψυχιάτρους και μετά την ενηλικίωσή τους από ψυχιάτρους. Με βάση αυτό το κριτήριο της διάγνωσης και θεραπείας και ο αυτισμός ανήκει στην κατηγορία των ψυχικών νόσων. Αλλά και από τη διεθνή ταξινόμηση νόσων και νοσημάτων DSM V ή ISD 10 ο αυτισμός ή διάχυτη αναπτυξιακή διαταραχή ως νόσος εντάσσεται στις ψυχικές διαταραχές.

Και η διάχυτη αναπτυξιακή διαταραχή (pervasive developmental disorder) αποτελεί ταξινομούμενη ψυχική διαταραχή (ICD 10 : F84.0, DSM 5 :299.0) χαρακτηριζόμενη από διαταραχές στην επικοινωνία και τις κοινωνικές δεξιότητες κατά κύριο λόγο. Στην ψυχιατρική προτιμάται ο όρος διαταραχή για αποφυγή του στιγματισμού (κατά κύριο λόγο) και οι διαταραχές του αυτιστικού φάσματος αποτελούν κύριες νοσολογικές οντότητες της ΠΨ. Κάποτε όμως οι ασθενείς της κατηγορίας αυτής ενηλικιώνονται και τα σοβαρότερα περιστατικά παρίσταται ανάγκη (ιδιαίτερα για την αντιμετώπιση σοβαρών διαταραχών συμπεριφοράς/διεγέρσεων) να νοσηλεύονται για μικρό ή μεγάλο διάστημα σε ειδικά ψυχιατρικά νοσοκομεία

Με βάση λοιπόν τα διεθνή ταξινομικά κριτήρια ο αυτισμός ως ψυχική νόσος εντάσσεται σε αυτές που τα δημόσια ψυχιατρεία νοσηλεύουν.

Ο αποκλεισμός των αυτιστικών ασθενών από τα δημόσια ψυχιατρεία δεν υπηρετεί κάποιο επιστημονικό σκοπό.

Με βάση τις σημερινές πρακτικές ορισμένοι αυτιστικοί ασθενείς καταλήγουν να νοσηλεύονται σε ψυχιατρεία για βραχύ ή παρατεταμένο χρονικό διάστημα.

Υπάρχει σήμερα μικρός αριθμός χρόνιων αυτιστικών ή ασθενών με βαριά νοητική υστέρηση στα μεγάλα ψυχιατρεία που νοσηλεύονται από πολλών ετών. Κάποιοι νοσηλεύονται από παιδιά ή μεταφέρθηκαν σε αυτά μετά την ενηλικίωσή τους.

Στο ΨΝΑ, έντεκα (11) ασθενείς αυτής της κατηγορίας, φιλοξενούνται στο οικοτροφείο «ΕΝΤΡΟΠΙΑ», ενώ εντός του ΨΝΑ νοσηλεύονται επίσης έντεκα (11) ασθενείς στο 7^ο, τέσσερις (4) σε τμήματα χρόνιων και πέντε (5) ακόμα στις 9 Ψυχιατρικές κλινικές. Οι ασθενείς που νοσηλεύονται εδώ σταδιακά μεταφέρονται σε μονάδες ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής τους. Το τελευταίο χρονικό διάστημα, (το Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο) δύο (2) ασθενείς αυτής της κατηγορίας μεταφέρθηκαν σε μονάδες ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ήδη ο ένας από τους δύο ασθενείς που μεταφέρθηκαν πρόσφατα στο ΨΝΑ από ψυχιατρική κλινική δημόσιου νοσοκομείου παρουσιάζει συνεχή βελτίωση και στο άμεσο μέλλον θα επιχειρηθεί η μεταφορά του για φιλοξενία σε μονάδα ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης. Ο άλλος ασθενής δυστυχώς παρουσιάζει σοβαρό παθολογικό πρόβλημα και δόθηκε προτεραιότητα στη θεραπεία του παθολογικού προβλήματος υγείας που αντιμετωπίζει.

Όσον αφορά στο ζήτημα της θέσης σε προστατευτικό κλινοστατισμό θα πρέπει να τονισθεί ότι:

- αποτελεί το έσχατο μέσο για την αντιμετώπιση μιας διεγερτικής κατάστασης
- πάντοτε συνοδεύεται από την χορήγηση ειδικής φαρμακευτικής αγωγής
- για την εφαρμογή του ακολουθούνται απαρένγκλιτα η ανθρωπιστική προσέγγιση και τα υφιστάμενα πρωτόκολλα
- δεν αποτελεί θεραπευτικό μέτρο, αλλά καθαρά πρακτική προστατευτική, όταν ο ασθενής εμφανίζει μη ελεγχόμενη αυτοκαταστροφική ή ετεροκαταστροφική συμπεριφορά.

Πράγματι στα ψυχιατρεία η πρακτική της θέσης σε μηχανικό προστατευτικό κλινοστατισμό αποτελεί μείζον ζήτημα, που μας προβληματίζει. Το Υπουργείο Υγείας αποφάσισε την υποχρέωση των δημόσιων ψυχιατρείων για λογοδοσία σε ότι αφορά τους μηχανικούς προστατευτικούς κλινοστατισμούς. Το ΨΝΑ αυτή τη χρονική περίοδο οργανώνει τη συλλογή των στοιχείων.

Σε ότι αφορά όμως τους ασθενείς με αυτισμό στο ΨΝΑ η πρακτική που ακολουθείται σήμερα είναι να αποφεύγεται εντελώς ο μηχανικός προστατευτικός περιορισμός τους. Η αλλαγή αυτή οφείλεται:

1. Στη φονική πυρκαγιά το 2015, στην οποία 3 ασθενείς με αυτισμό έχασαν τη ζωή τους. Ένας από αυτούς ήταν μερικώς περιορισμένος.
2. Η ύπαρξη ψυχιάτρων που έχουν διαφορετική θεραπευτική προσέγγιση για τον αυτισμό.
3. Το παράδειγμα που ακολουθήθηκε στο 7^ο και έγινε γνωστό στην ιατρική και νοσηλευτική κοινότητα του νοσοκομείου, από το έτος 2017 και μετά όταν την επιστημονική ευθύνη της μονάδας ανέλαβε η ψυχίατρος κα Ανθή Πανέ και όλοι οι ασθενείς που βρίσκονταν σε διαρκή προστατευτικό περιορισμό απαλλάχτηκαν χωρίς να υπάρξει ζήτημα.
4. Η εκπαίδευση στελεχών του νοσηλευτικού προσωπικού σε τεχνικές αποκλιμάκωσης.
5. Η ύπαρξη έμπειρου νοσηλευτικού προσωπικού.

Σε ότι αφορά το Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής, που είναι ο μεγαλύτερος δημόσιος φορέας που έχει στην αρμοδιότητά του 620 κλίνες περίπου αναπτυγμένες στην κοινότητα για τη φιλοξενία ασθενών σε μονάδα ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης, οι θέσεις παραμένουν σταθερές τα τελευταία δέκα έτη.

Επιπλέον δύο νέα οικοτροφεία αναμένεται να ανοίξουν με χρηματοδότηση από προγράμματα ΕΣΠΑ. Οπότε δεν ισχύει ο ισχυρισμός αυτός για το ΨΝΑ, δεν έκλεισε δομές αντίθετα ανοίγει νέες.

Τέλος, σε ότι αφορά την εμφάνιση κρουσμάτων ψώρας, αυτή αποτελεί μεταδοτική νόσο η οποία είναι ιάσιμη. Η ύπαρξη μεταδοτικών νόσων είναι γνωστή σε όλα τα νοσοκομεία, επίσης είναι αναμενόμενο ότι στα νοσοκομεία περιλαμβανομένων και των ψυχιατρείων υπάρχουν ασθενείς που έχουν και άλλα μεταδοτικά νοσήματα, όπως HIV, σύφιλη, ηπατίτιδα C τα οποία διαγιγνώσκονται και αντιμετωπίζονται κατάλληλα. Ο πληθυσμός που νοσηλεύεται στα ψυχιατρεία εμφανίζει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και συχνά παραμέληση της σωματικής υγείας.

Το ΨΝΑ αν και δεν έχει την πλήρη επάρκεια που έχουν τα γενικά νοσοκομεία έχει ειδικούς γιατρούς τρεις (3) παθολόγους, ένας εκ των οποίων είναι λοιμωξιολόγος, τρεις (3) νευρολόγους, δύο (2) καρδιολόγους, δύο (2) ακτινοδιαγνώστες, δύο (2) 2 οδοντιάτρους, έναν (1) ορθοπαιδικό, έναν (1) χειρουργό, δύο (2) βιοπαθολόγους και έναν (1) δερματολόγο μερικής απασχόλησης, οι οποίοι εξετάζουν κάθε ασθενή που έρχεται για νοσηλεία και λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για την έγκαιρη διάγνωση άλλων σωματικών παθήσεων, μεταξύ αυτών και της ύπαρξης μεταδοτικών νοσημάτων, σύμφωνα με τα κοινώς αποδεκτά ιατρικά πρωτόκολλα και πρακτικές.

Επιπρόσθετα, όλοι οι χώροι είναι πιθανοί «στόχοι» των κοριών, χώροι όπως σπίτια, super markets, αποθήκες, εργοστάσια, δημόσια κτίρια, ξενοδοχεία νοσοκομεία κλπ. όσο καθαροί κι αν είναι, μπορεί ανά πάσα στιγμή να προσβληθούν από κοριούς. Από την φύση του ο κοριός θεωρείται από τα πλέον δύσκολα έντομα στην καταπολέμησή του.

Η αντιμετώπιση από προσβολή κοριών γίνεται προληπτικά με ελέγχους από την ομάδα ελέγχου του νοσοκομείου και την άμεση επέμβαση απεντόμωσης κοριών από εξειδικευμένο συνεργείο, που περιλαμβάνει εξάλειψη των ενηλίκων εντόμων καθώς και των προνυμφών.

Στη συνέχεια παρατίθεται πίνακας στον οποίο καταγράφονται τα δεδομένα που αφορούν σε πρόσφυγες και αστέγους.

Πίνακας 1

Ταξινόμηση των ασθενών που εξετάστηκαν στο Τμήμα επειγόντων περιστατικών του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής τα έτη 2017 & 2018 ανάλογα με την περιοχή προέλευσης

	Πρόσφυγες		Άστεγοι		Σύνολο Προσφύγων & Αστέγων		Συνολικός αριθμός (εξετασθέντων & εισαχθέντων) στο ΨΝΑ	
	2017	2018*	2017	2018*	2017	2018*	2017	2018*
Εξετασθέντες στο Τμήμα Επείγοντων Περιστατικών	144	132	120	99	264	231	4.453	3.689
Εισαχθέντες σε Κλινικές του ΨΝΑ	77	63	59	54	136	117	2.458	2.061
Ποσοστό (%) επί του συνόλου των εισαγωγών στο ΨΝΑ	3,13%	3,06%	2,40%	2,62%	5,53%	5,68%		

Από τα στοιχεία που τηρούνται στο ΨΝΑ φαίνεται ότι το ποσοστό των προσφύγων που νοσηλεύεται στο νοσοκομείο φθάνει το 3% περίπου του συνολικού αριθμού των εισαγωγών, ενώ οι άστεγοι το 2,5% περίπου.

Στο ερώτημα γιατί δεν δημιουργούνται δομές για τη φροντίδα των μεταναστών η απάντηση είναι ότι κάτι τέτοιο αντίκειται στην ενωσιακή και εθνική νομοθεσία. Η καθιέρωση κριτηρίων για τη λειτουργία ψυχιατρικών δομών με βάση τη χώρα προέλευσης των ασθενών αποτελεί στοιχείο διπλού στιγματισμού των ψυχικά ασθενών, που δεν δικαιολογείται από κανένα επιστημονικό ή άλλο μεθοδολογικό κριτήριο.

Τέλος, όσον αφορά στο Ψ.Ν.Α. «Δρομοκαΐτειο», πράγματι, το τελευταίο διάστημα το συγκεκριμένο Νοσοκομείο αντιμετωπίζει πρόβλημα διάδοσης αρθροπόδων, περιορισμένης έκτασης, σε τρεις νοσηλευτικούς θαλάμους, συνολικής δυναμικότητας 12 κλινών. Γίνονται όλες οι ενδεδειγμένες ενέργειες για την αντιμετώπισή του.

Στο ψυχιατρικό τμήμα Κουντουριώτειο νοσηλεύεται από 2/7/2018 ασθενής ηλικίας 22 ετών, πάσχων από αυτισμό, κατόπιν εισαγγελικής εντολής, προερχόμενος από οικοτροφείο, το οποίο δεν ανήκει στο Νοσοκομείο μας. Το εν λόγω θέμα έχει τεθεί εγκαίρως στο Υπουργείο Υγείας. Παράλληλα, η Επιτροπή Μετάβασης Χρονίων σε Μ.Ψ.Α. και η Κοινωνική Υπηρεσία προέβησαν σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για εξεύρεση κατάλληλης δομής. Τελικώς, με το σχετικό (2) έγγραφο του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Υγείας έχει δρομολογηθεί η μετάβαση του εν λόγω ασθενή σε κατάλληλη υποστηρικτική δομή.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Βουλευτή κ. Ν. Μίχο

**Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ**

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γρ. Υπουργού
2. Γρ. Αναπληρωτή Υπουργού
3. Τμήμα Νομ. Πρωτοβουλίας, Κοιν. Ελέγχου & Κωδικοποίησης

Π. ΠΟΛΑΚΗΣ